

לורנס פישר

"איזה מבצע! איזו גאווה!"

בולאון מספר 69

חג פורים שמח לכולם. הבת שלי התחפשה ללוחמת גבעתי ואני מאוד מאושר לראות אותה בתחפושת זו. פעם הייתי מאוד גאה בצבא שלנו ובכל המבצעים המרשימים, בתקופה שעשינו מה שרצינו מבלי לדאוג לרגשות של אחרים כלומר, ללוחמי "נוחבות" למיניהם. אז הינה מבצע מרשים עבורכם, סיפור לא כל כך ידוע וכמעט שנשכח.

לפני זמן לא רב, כלומר בשנות ה-60, היחסים בין צרפת לישראל היו טובים יחסית, כאשר צרפת הייתה ספקית מרכזית של הצידוד הצבאי שלנו. כולנו יודעים על מערכת היחסים שהובילה למבצע קדש ב-1956, כמו גם לבניית הכור האטומי הראשון שלנו. לכן, כאשר רצינו לחדש את צי הספינות שלנו פנינו לצרפת ובאמצע שנות ה-60 הזמנו 12 סירות טילים מצרפת. אלו היו כלי שיט מסוג סער, שייבנו במספנות שברבורג שבצרפת.

עם זאת, לאחר מלחמת ששת הימים של 1967, בניצוחו של הנשיא שארל דה גול, השתנתה מאוד המדיניות הצרפתית כלפי ישראל באופן דרמטי. בדצמבר 1968 הטילה צרפת אמברגו נשק על ישראל. למרות האמברגו, חמש מהסירות כבר נמסרו לנו, אך שבע הנוותרות, שישראל כבר שילמה מחצית תמורתן, נתקעו בשרבורג ולא שוחררו. האמברגו היווה מכה קשה לישראל, שכן סירות הטילים היו חלק מכריע באסטרטגיית ההגנה הימית שלנו.

סמל חיל הים על בול מועדים לשמחה תש"י 1949

האדמירל מרדכי "מוקה" לימון עמד אז בראש משלחת רכש הנשק של ישראל בצרפת והוא הבין שאנחנו צריכים את הספינות האלה בכל מחיר. מוקה מילא תפקיד מכריע במשא ומתן על עסקת סירות הטילים המקורית ויחד עם שמעון פרס, מנכ"ל משרד הביטחון דאז, הם תכננו תוכנית נועזת להעלאת הסירות לישראל. פרס השיג את האישור והמימון הממשלתי הנדרש למבצע החשאי שתיקף אספר עליו.

אז מה הייתה התוכנית? ובכן "מוקה" לימון יסד חברת נפט נורבגית פיקטיבית בשם "Starboat", אשר כביכול רכשה את הסירות לחיפושי נפט בים הצפוני, וסייעה לעקוף את הרשויות הצרפתיות. תרגיל זה איפשר לנו להמשיך לעבוד על הסירות בשרבורג מבלי לעורר חשד.

לימון גייס באופן אישי צוות של קציני ים ומלחים ישראלים שנסעו בשקט לשרבורג והתכוננו למבצע. למעשה הם כמעט נתפסו על ידי רשויות ההגירה של צרפת, אבל יהודי ידידותי יליד מרוקו נתן להם לעבור.

לימון תכנן בקפידה את הלוגיסטיקה של הבריחה, ובחר בערב חג המולד כאשר המעקב הצרפתי היה מינימלי והפקידים היו בחופשה. הוא תיאם עם המודיעין הישראלי כדי להבטיח את הצלחת המבצע, ותכנן הכל, מתיעוד כוזב ועד הסדרי תדלוק.

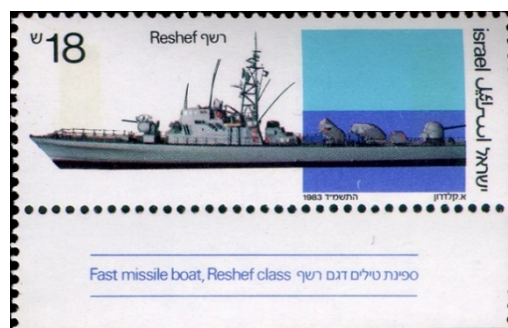
כומתת וסמל חיל הים

בליל ערב חג המולד, 1969, כאשר רוב עובדי הנמל והרשויות בצרפת חגגו את החג, עלו הצוותים הישראליים, מחופשים לאזרחים, על הסירות. ללא אישור מהרשויות הצרפתיות, כמעט ללא אורות, חמקו סירות הטילים בשקט מנמל שרבורג ויצאו אל ים סוער במיוחד שמנע אפילו מספינות משא גדולות להפליג החוצה. הסירות הפליגו דרך האוקיינוס האטלנטי הסוער וכל הדרך נמנעו מגילוי. הסירות הפליגו במסלול שתוכנן מראש בחשאי, ותודלקו בלב ים על ידי ספינות סוחר ואוניית נוסעים ישראליות. כשהבינו השלטונות הצרפתיים את שהתרחש, כלי השיט כבר היו במים בינלאומיים. מבצע זה נודע בשם "מבצע נועה", על שם בתו של אדמירל מרדכי לימון שתיזמר את התוכנית.

לאחר מסע ארוך של למעלה מ-3,000 מיילים ימיים, הם הגיעו בערב ראש השנה, 31 בדצמבר 1969, לנמל חיפה.

הבריחה הייתה מבוכה עבור צרפת, שכן היא הדגימה את יכולתה של ישראל לתמרן על מעצמה מערבית גדולה. התקרית גרמה למתיחות דיפלומטית בין צרפת לישראל אך בסופו של דבר לא הובילה לתוצאות חמורות.

בהמשך הפכו הסירות לחלק חשוב בצי חיל הים הישראלי ושימשו בפעולות שונות. חיל הים הישראלי הצליח לשנות את האסטרטגיה שלו לטובת ספינות טילים קטנות יותר, ולא המשתות הגדולות והאיטיות יותר. סירות מחלקת סער שנבנו בצרפת ש"שחררו" משרבורג היו כלי התקיפה המהירים הראשונים שענו על הצרכים החדשים. ספינות הטילים מילאו מאוחר יותר תפקיד מרכזי בפיתוח צי ספינות הטילים של ישראל, אשר יתברר כמכריע במהלך מלחמת יום הכיפורים, במיוחד בקרבות ימיים נגד מצרים וסוריה.

ספינת טילים דגם רשף

ספינת התקפה מסוג סער בשירות דרום אפריקה

בתקופת האפרטהייד של דרום אפריקה, ישראל ודרום אפריקה שמרו על שיתוף פעולה צבאי דיסקרטי, ודרום אפריקה החלה להתעניין בכלי השיט מסוגים סער ורשף בשל ביצועיהם המרשימים. בסוף שנות ה-70 ותחילת שנות ה-80, רכשה דרום אפריקה גרסאות מתוקנות של ספינות הטילים הללו, הידועות כמחלקת "מיניסטר" בדרום אפריקה. דרום אפריקה הפעילה בסופו של דבר תשע ספינות המבוססות על תכנון סער הישראלי, שנבנו בסיוע ישראלי. השמועה אומרת שאלה

נקראו מחלקת המיניסטר, כאשר כלי השיט נשאו שמות כמו שר ההגנה, שר התחבורה וכו'. ישראל גם עזרה בבניית ספינות עבור ארגנטינה, צ'ילה וניקרגואה, שתי האחרונות לא בדיוק אוהבות אותנו.

למען האמת, לאחרונה היו מספר הישגים שבוצעו על ידי כוחות הבטחון שלנו, שבעיני הם מרשימים במיוחד. אולי יום אחד יהיו בולים עליהם? איראן, אתם קוראים?

אז זהו הפעם!

נהניתם, ספרו לחבריכם, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא.

אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבאה. אם בא לכם להגיב אז הנה קישור לשליחת מייל אלי: [שליחת מייל](mailto:lf.stamps@gmail.com)

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

ניתן להוריד את כל הניוזלטרים הקודמים באתר ההתאחדות: <http://israelphilately.org.il/info.asp?item=489>

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>

אתר חדש בנושא גלויות של הסטרייטיפ היהודי: <https://thejewishstereotypes.blogspot.com>

וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/channel/UCHGHlvoXTTM0rpyd3zW3lQQ>